

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ДОВКІЛЛЯ ДЛЯ ЛЮДИНИ ЯК ДУХОВНО-ТІЛЕСНОЇ ЦІЛІСНОСТІ

отець Олекса Петрів

(митрофорний протоієрей УГКЦ)

Окрім матеріальної проблеми, пов'язаної з порушенням еколого-економічного принципу природокористування існує й духовна проблема, суть якої полягає в забезпеченні безпечного довкілля для людини у її цілісності.

Більшість основних законів провідних світових держав, апелюючи до Вищого духовного авторитету у тій чи іншій формі, вказують на складність природи людської сутності. Однак, тільки у рідких випадках, це береться до уваги національними законодавствами, коли мова заходить про безпечне довкілля для людини. Українські реалії не є виключенням з цього „правила”.

Преамбула Конституції України вказує на усвідомлення відповідальності перед Богом, тобто, стверджує існування Вищої духовної сили й тим самим, -особливої природи нашого ества - єдності тілесної і духовної субстанцій. Це значить, що всюди, де в законодавстві йдеться про „людину”, мова йде про тілесно-духовну сутність й все, що стосується її тіла - стосується і її душі. На жаль, безпечне довкілля для людської душі, це категорія, яку тільки починається підіймати та осмислювати у фахових дискусіях правотворців, хоча, гіркий приклад Білого Братства - один з багатьох тривожних сигналів - мав би прискорити процес позбавлення стереотипів воюючого атеїзму та усвідомити важливість цієї проблематики.

У світовій юридичній науці дедалі чіткіше окреслюється нормативно-правовий напрям відомий під назвою біоправа, або біоюриспруденції.

Зі зв'язку «природа людини - права людини» та від індивідуалізації фундаментальних прав людини випливають кілька важливих наслідків: 1) екологічні права людини належать кожній людській істоті без привілеїв чи обмежень за ознаками: статі, релігії, культури, національності, раси, соціального походження, майнового стану, політичних переконань, мовними або іншими ознаками;

2) екологічні права людини, принаймні ті, що є фундаментальними, належать кожній людській істоті протягом усього її існування: від зачаття до смерті;

3) будь-яка держава, якщо вона, не прагне зловживати владою та вдаватися до сваволі, має обов'язок визнавати та гарантувати - оскільки вони вже існують, пов'язані з існуванням кожного індивіда, - принаймні, фундаментальні екологічні права людини й не претендувати на роль їхнього «розподільника».

Протягом століть права людини, у тому числі і екологічні права людини, не раз проголошувалися чи декларувалися в тих або інших документах. Серед них заслуговують на увагу документи, що належать британській конституційній традиції; Велика хартія вольностей (Magna Charta Libertatum", 1215); Habeas Corpus Act (1679); Bill of Rights² (1689); Декларація американської незалежності (1787) і Декларація про права людини й громадянина (Declaration of the Rights of Man and of the Citizen), прийнята Національною асамблеєю Франції 26 серпня 1789р., рішення Стокгольмської конференції 1972 року та Декларація Ріо-1992, Орхуська конвенція та Кіотський протокол. В історії народів і націй, які прагнули справедливості та свободи, ці документи згадуються з цілком законною гордістю, хоча часто вони мали зворотний ефект як у військовому вимірі, так і в економічному чи політичному протистоянні людей і держав.